

דף הנחיות

ירושלים שבלב 4

לבנות עם ערכים

מה במערכת?

אנו עומדים בפתחו של השיעור הרביעי בסדרת הבוטיק 'ירושלים שבלב' הנערכת בשיתוף 'הקרן למורשת הכותל המערבי'.

בסדרה זו אנו לומדים על ארבעה עמודים שליוו את העם היהודי לאורך ההיסטוריה. אמונה, ערכים, תקווה וזיכרון. בשבועות הקודמים עסקנו בעמוד האמונה ובעמוד הערכים. השבוע, לאחר תשעה באב, נתמקד בערכים הקשורים לירושלים עיר הקודש ובערכים שהשפיעו השפעה אוניברסלית, על העולם כולו.

כדרכנו נפתח בשאלות לדיון, הפעם על האוניברסליות של ערכי היהדות ועל הקשר האישי שלנו לערכים מסויימים. נעבור לדון על השילוב של משפט וצדקה, נראה את פרשנותו המעניינת של המלבי"ם בענין ונסיים בהקבלה של החורבן בשל זלזול בעניינים אלו וגאולה עתידית בזמן החורבן.

הערך הבא שנעסוק בה בקצה המזלג הוא ערך השבת. גם כאן נדבר על הערך האוניברסלי של יום השבת, נלמד יחד את הפסוקים וננסה להציץ ולראות חלק מהמתנות שקיבלנו מהשבת. נדבר על הקשר בין שבת לירושלים ונקביל גם כאן בין החורבן לגאולה.

הערך האחרון בו נעסוק הוא כבוד הזקנים. נבין מדוע זה חשוב כל כך ונסיים בהבטחה-ובתפילה כי עוד ישבו זקנים וזקנות ברחובות ירושלים.

איחוד מהנה ומעשית!

ארבעה עמודים ליוו את עם ישראל לאורך ההיסטוריה:

- אמונה
- ערכים
- זיכרון
- תקווה

זהו השיעור השני בו נעסוק בעמוד השני: **עמוד הערכים**

"וְאֲשִׁיכָהּ שִׁפְטֵיךָ כְּבְרָאשְׁנָה וְיַעֲצִיךָ כְּבִתְחִלָּה אֲחִירֵי כֵן יִקְרָא לָךְ עִיר הַצֶּדֶק קְרִיָּה נְאֻמָּנָה" (ישעיהו א, כו)

ירושלים, לב העם היהודי.
מכאן יצאה הוראה לישראל
כאן היה מגדלור הערכים של העולם
לאחר שעברנו את ימי האבל על
חורבן הבית נלמד יחד על ערכים
יהודיים שקשורים לעיר ירושלים

איחוד מהנה ומחיי!

שקפים מספר 2-3

ארבעה עמודים ליוו את עם ישראל לאורך ההיסטוריה

אמונה ערכים זיכרון תקווה

זהו השיעור השני בו נעסוק בעמוד השני

עמוד הערכים

ירושלים היא עמוד הערכים של העולם, מגדלור ערכי שמקרין ומאיר לעולם כולו: גם בעתיד מובטח לנו מפיו של ישעיהו הנביא כי הערכים המיוצגים על ידי העיר ירושלים יהפכו לשמה הנרדף: וְאֲשִׁיכָהּ שִׁפְטֵיךָ כְּבְרָאשְׁנָה וְיַעֲצִיךָ כְּבִתְחִלָּה אֲחִירֵי כֵן יִקְרָא לָךְ עִיר הַצֶּדֶק קְרִיָּה נְאֻמָּנָה (ישעיהו א, כו).

השיעור הזה נלמד לאחר שעברנו את ימי האבל על חורבן הבית. במצגת זו נעסוק יחד בערכים יהודיים שקשורים לעיר ירושלים ומאירים את העולם כולו.

איחוד מהנה ומחיי!

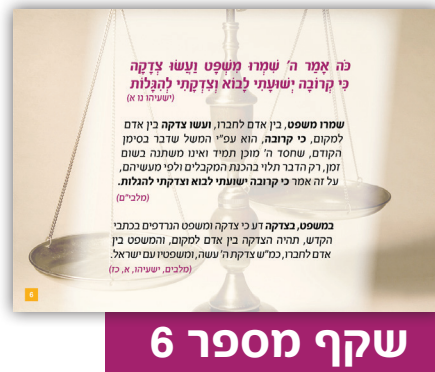
שקף זה מזמין אתכם לדון ולשוחח על שני הדברים שעומדים במרכז השיעור. אלו ערכים יהודיים משמשים כמגדלור מוסרי לעולם כולו? חישבו על השפעתה של היהדות בעולם, חשבו על המתנות שהיהדות העניקה לאנושות. אלו ערכים כאלה אתם מכירים? כיצד מתבטאת ההשפעה הנרחבת הזו?

בנוסף כדאי למצוא גם את המקום האישי. אזה ערך מדבר אליכם באופן מיוחד? איזה פסוק נגע בליבכם בצורה יוצאת דופן?

הערך הראשון בו נעסוק משלב 'משפט' ו'צדקה'. על פניו ייתכן קושי לקיים את שני הערכים הללו במקביל. במשפט אנו מתעקשים שכל אחד יקבל בדיוק את מה שמגיע לו, בצדקה לעומת זאת אנו מצפים לנתינה 'לפנים משורת הדין' גם במקרה בו המקבל אינו תובע את הקבלה על פי דין.

- כיצד ניתן לשלב זאת?
- כיצד הייתם מנסחים את ההוראה לקהילה מתוקנת?

כֹּה אָמַר ה' שְׁמַרו מִשְׁפָּט וַעֲשׂוּ צְדָקָה כִּי קְרוּבָה יִשְׁעֵתִי לְבֹא וְצַדִּיקְתִּי לְהַגְלוֹת. אֲשֶׁרִי אָנוּשׁ יַעֲשֶׂה זֹאת וְגַן אָדָם יִחְזִיק בָּהּ שְׁמֹר שִׁבְתְּ מַחֲלָלוֹ וְשֹׁמֵר יָדוֹ מִעֲשׂוֹת כָּל רָע. (ישעיהו נא, א-ב)

בסדרה 'קהילה יהודית' עמדנו על היבטים מסוימים בשילוב של משפט וצדקה. בשקף זה נלמד את פירושו המחודש של המלבי"ם בענין, בדרך בה הוא הולך בכל מקום שצירוף זה מופיע.

להלן דבריו המלאים:

"שמרו משפט", בין אדם לחברו, "ועשו צדקה" בין אדם למקום, "כי קרובה", הוא עפ"י המשל שדבר בסימן הקודם, שחסד ה' מוכן תמיד ואינו משתנה בשום זמן, רק הדבר תלוי בהכנת המקבילים ולפי מעשיהם, על זה אמר כי קרובה ישועתי לבוא וצדקתי להגלות. (מלבי"ם)

במשפט, בצדקה דע כי צדקה ומשפט הנודפים ככתבי הקדש, מורה הצדקה בין אדם למקום, ומשפט בין אדם לחברו, כמ"ש צדקת ה' עשה, ומשפטיו עם ישראל. (מלבי"ם, ישעיהו, א, כז)

"אשרי", ר"ל הצדקה והישועה עומדים מוכנים לבא, רק הכל תלוי במעשה האדם והכנתו "כי אשרי אנוש יעשה זאת", שהוא במעשיו יגלה הצדקה ויביא הישועה, (וגם "בן אדם" שהוא עוד קטן מאנוש, הגם שלא יעשה זאת בהחלט רק עכ"פ יחזיק בה ויתמוך בה שלא תתמוטט) והוא ע"י "שישמור שבת מחללו" זה נגד צדקה שבין אדם למקום, "ושומר ידו מעשות כל רע" בין אדם לחבירו:

ביאור המילות

"משפט, צדקה". בארתי למעלה (א' כז) שכ"מ יהיה המשפט בין אדם לחברו והצדקה בין אדם למקום, המשפט צריך שמירה בל יעבור חק, והצדקה צריכה עשייה לפעול ולעשות, וההבדל בין צדקתי ובין ישועתי מבואר לקמן (נט יז):

"אנוש, בן אדם". בארתי למעלה (נא יב) אנוש מורה אדם קטן. ובן אדם מציין עוד חסרונו מצד שהוא נולד מאדם, ובזה תבין מ"ש בפרושי:

כדרכנו בשיעור זה נציין את הקשר הירושלמי לערכים בהם אנו עוסקים.

ישעיהו הנביא מוכיח את העם בירושלים ואומר כך: "איכה היתה לזונה קריה נאמנה מלאתי משפט צדק ילין בה ועתה מרצחים" (ישעיהו א, כא)

ישעיהו עומד על כך שירושלים היתה מרכז של משפט וצדק וכיום היא מלאה במרצחים. ואכן, הדרך לגאולה עוברת דרך עשית הצדקה והמשפט כפי שמבטיח ישעיהו בפסוק שהובא בשקף הקודם.

כך גם כותב הרמב"ם, במעלתה של הצדקה:

חייבין אנו להיזהר במצות צדקה, יתר מכל מצוות עשה – שהצדקה סימן לצדיקי זרע אברהם אבינו, שנאמר "כי ידעתיו, למען אשר יצווה..." (בראשית יח, ט). ואין כיסא ישראל מתכונן ודת האמת עומדת אלא בצדקה, שנאמר "בצדקה, תיכונני" (ישעיהו נד, ד); ואין ישראל נגאלין אלא בזכות הצדקה, שנאמר "ציון, במשפט תיפדה; ושביה, בצדקה" (ישעיהו א, כז). (רמב"ם, הלכות מתנות עניים, פרק י, א)

מעניין לראות את פירושו של האברבנאל המבאר את הפסוק גם על דרך הצחות: איכה היתה לזונה קריה נאמנה וכו'. ענין הפרשה הזאת שהנה העבירה וכן המצוה תבחן בשתי בחינות, האחת מצד המצוה אותה יתברך שמפני מעלתו ראוי שתתקיים מצותו, והבחינה הב' מצד המצוה או העבירה עצמה, רוצה לומר היות המצוה דבר ראוי והגון לעשותו והעבירה דבר נמאס ונתעב ונאלח שראוי להתרחק ממנו, ואחרי שבפרשיות הראשונות הוכיח הנביא לבני יהודה על עונותיהם מצד המצוה יתברך והיותם עוברי רצונו, עוד ראה להוכיחם מפאת הדבר בעצמו ובבחינת הדרך המדוית שראוי שיבחר בו האיש ואחריו כל אדם ימשוך, ולזה אמר איכה היתה לזונה קריה נאמנה, רוצה לומר איכה ואיכה ירושלם עיר הקדש שהיתה בימי קדם קריה נאמנה באמונותיה תמיד, איכה יצאה מן ההפך אל ההפך, שזינתה תחת אלהיה והשתחוה לאל נכר כדרך האשה הזונה מתחת בעלה, ולא די בענין האמונות אבל גם בסדר המדיני, שמדינה ומדינה ככתב' תשמור הנהגת' וגם האפקורוסים המינים ואומות העולם שאין להם דת ישמרו

הסדר המדיני, הנה גם זה לא נמצא בירושלם, כי יצאה מן ההפך אל ההפך, שבמקום שצדק ילין בה והיתה מלאתי משפט בימי דוד ושלמ' ויהושפט ושאר מלכי ישראל החסידים הנה עתה אנשי ירושלם הם כלם מרצחים.

הראב"ע פירש מרצחים על הדיינים, ופירש כספך היה לסיגים על השופטים והשרים שהם עושר העם וכספו, ולכן אחריו שריך סוררים.

אמנם בעלי הצחות וההלצה פירשו הפסוק הזה באופן אחר, והוא שכאשר שאל הנביא איכה היתה לזונה קריה נאמנה כמתמיה על עונשה, השיב עליו מלאתי משפט, רוצה לומר במשפט וביושר חלה עליה כל הרעה הזאת, לפי שהצדק ילין בה, כלומר שלא יעשו אותה כל היום ולא יוציאו אותה אל הפעל והצדק בתוכם הוא כאדם הישן ולן על מטתו שלא יתנועע, כן הצדק לא יעשו אותה כי אם בעיכוב רב, ואמנם הרציחה וההריגה יעשו במהירות גדול בעתה אחת, וזהו אמרו ועתה מרצחים, רוצה לומר ובעתה אחת הם מרצחים את בני אדם. ובתנחומ' דרשו (פנחס יג, א) צדק ילין בה מימיו לא לן אדם בירושלם ובידו עון, כיצד תמיד של שחר היה מכפר על עונות הלילה ותמיד של בין הערבים היה מכפר על עונות היום, ועתה מרצחים שהרגו את אוריה ואת זכריהו, ועוד אמרו שהיו מלינין דיני נפשות כשלא היו מוצאים להם זכות ליום אחר למצוא לו זכות, ולא היו מיד גומרין את הדין משו' לא תרצח, ועתה נעשו כלם רוצחים. ובפסיקתא (דרב כהנא פסקא ט"ו) אמרו תפ"א בתי כנסיות היו בירושלם כמנין מלאתי ובכל אחד מהם היה בית ספר לתלמוד ובית ספר למשנה ובית ספר למקרא וכולן עלה אפסיי"נוס קיסר והחריבן.

בדף המובאות הוספנו את דברי המלבי"ם המבארים את דרך ההידרדרות בירושלים. התבוננות במה שהיה שם ולימוד תובנות לימינו אנו יכול לתת לנו כלים לשמר את הערכים והעקרונות החשובים לנו.

בשקף זה אנו פוגשים ערכים נוספים שיאירו מהעיר ירושלים בזמן הגאולה.

”פה אמר ה' שְׁכַנְתִּי אֶל צִיּוֹן וְשָׁכַנְתִּי בְּתוֹךְ יְרוּשָׁלַם וְנִקְרָאָה יְרוּשָׁלַם עִיר הָאֱמֶת וְהָרַ ה' צְבָאוֹת הָרַ הַקֹּדֶשׁ” (זכריה, ח, ג)

ולכן כה אמר ה' שבתי אל ציון, דעתי לשוב אל ציון שתהיה שכינתי קבועה שם כמקדם, וגם ושכנתי בתוך ירושלים בין העם, שתהיה שכינתי בתוכם ושתשוב אליהם הנבואה והקדושה וכל מחמדיה אשר היו לה מימי קדם, אבל זה תלוי בתנאי אם ונקראה ירושלים עיר האמת, ע"י שיעשו שם משפט אמת בין אדם לחברו וגם שידברו אמת באמונה, ואם יקרא הר ה' צבאות הר ה' שכהניה יהיו קדושים לאלהיהם (מלבי"ם)

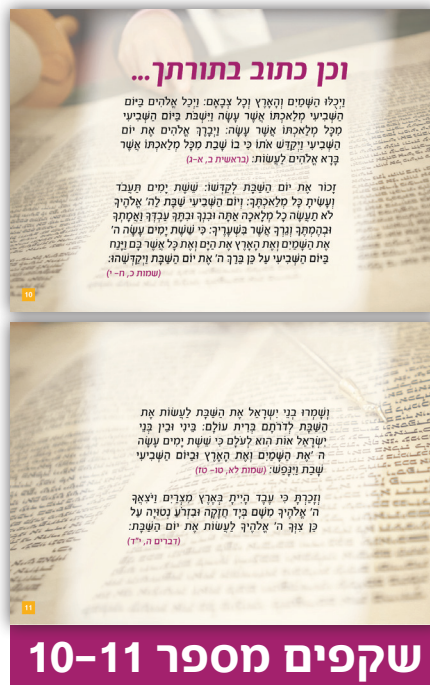
זו הזדמנות לדון על ערכי האמת והקדושה. מדוע ערכים אלו חשובים? מה הם אומרים לנו כיום?

בעבר למדנו סדרה בת חמישה מפגשים על שבת קודש. בשיעור זה נתמקד בערכי השבת, בהשפעתה על האנושות ובקשר שלה לירושלים עיר הקודש.

שקף זה מזמין את הלומדים לחשוב יחד ולדון על מידת השפעה של השבת עליהם. מהם הערכים שקיבלנו משבת? היכן זה פוגש אותנו בחיינו אנו?

מהאישי נעבור לציבורי - כיצד השבת משפיעה על האנושות? אלו ערכים-שבתיים הפכו אוניברסליים?

השבת מופיעה בתורה מספר פעמים, בכל פעם ניתן דגש קצת שונה. במצגת הבאנו ארבעה מקורות מתוכם ניתן לראות את הדומה והשונה בעקרונות שהשבת מעניקה לאנושות.

וַיְכַלּוּ הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ וְכָל צְבָאָם: וַיְכַל אֱלֹהִים בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי מְלַאכְתּוֹ אֲשֶׁר עָשָׂה וַיִּשְׁבֹּת בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי מְכַל מְלַאכְתּוֹ אֲשֶׁר עָשָׂה: וַיְבָרֶךְ אֱלֹהִים אֶת יוֹם הַשְּׁבִיעִי וַיְקַדְּשֵׁהוּ אֵתוֹ כִּי בּוֹ שָׁבַת מְכַל מְלַאכְתּוֹ אֲשֶׁר עָשָׂה: (בראשית ב, א-ג)

זָכוֹר אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת לְקַדְּשׁוֹ: שֵׁשֶׁת יָמִים תַּעֲבֹד וְעָשִׂיתָ כָּל מְלַאכְתֶּךָ: וַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי שַׁבָּת לַה' אֱלֹהֶיךָ לֹא תַעֲשֶׂה כָּל מְלַאכָה אַתָּה וּבְנֶךָ וּבִתֶּךָ עַבְדְּךָ וְאִמְתֶּךָ וּבְהִמְתֶּךָ וּגְרֶךָ אֲשֶׁר בְּשַׁעְרֶיךָ: כִּי שֵׁשֶׁת יָמִים עָשָׂה ה' אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ אֶת הַיָּם וְאֶת כָּל אֲשֶׁר בָּם וַיִּנַּח בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי עַל כֵּן בֵּרַךְ ה' אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת וַיְקַדְּשֶׁהוּ: (שמות כ, ח-י)

וּשְׁמְרוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת הַשַּׁבָּת לַעֲשׂוֹת אֶת הַשַּׁבָּת לְדֹרֹתָם בְּרִית עוֹלָם: בֵּינִי וּבֵין בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֹתוֹ הוּא לְעֹלָם כִּי שֵׁשֶׁת יָמִים עָשָׂה ה' אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי שָׁבַת וַיִּנְפָּשׁ: (שמות לא, טו-טז)

וַזְכַּרְתָּ כִּי עֶבֶד הָיִיתָ בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם וַיִּצְאָךָ ה' אֱלֹהֶיךָ מִמִּצְרַיִם בְּיַד חֲזָקָה וּבְזֵרַע נְטוּיָה עַל כֵּן צִוְּךָ ה' אֱלֹהֶיךָ לַעֲשׂוֹת אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת: (דברים ה, י"ד)

שבת - עמוד הערכים

משרשי מצוה זו. שנהיה פנויים מסקינו לכבוד היום, לקבוע בנפשותינו אמונת חדוש העולם שהיא חבל המושכת כל יסודי הדת. ונזכור ביום אחד בכל שבוע ושבווע שהעולם נברא בששה ימים חלוקים ובשיעוי לא נברא דבר, ובכל יום ויום נברא ענינים חלוקים להורות על הרצון הפשוט. שלא כדעת המתפלספים הנמאסים לנו בדעתם זה שחושבין לאמר שעם היותו ברוך הוא היה הכל ובמנוחתו בשביעי זכר לנו בחדושו של עולם, כי כשישבתו בני אדם כולם ביום אחד בשבוע וישאל כל שואל מה עילת זאת המנוחה. ויהיה המענה כי ששת ימים עשה ה' וגו' [שמות כ', י"א] כל אחד יתחזק מתוך כך באמונה האמיתית.

עבדים היינו...

ומלבד זכירת חדוש העולם יש בו זכירת נס מצרים. שהיינו עבדים שם ולא היינו יכולים לנוח בעת חפצנו במנוחה. והאל הצילנו מידם וצונו לנוח בשביעי, ועל כן זכר במשנה תורה זה השורש השני שיש לנו במנוחה. ואמר שם [דברים ה', ט"ו] במצות שבת וזכרת כי עבד היית בארץ מצרים וגו'. על כן צוך ה' אלהיך לעשות את יום השבת.

(ספר החינוך, מצווה ל"ב, שלא לעשות מלאכה ביום השבת)

שקפים מספר 12-13

ספר החינוך פותח לנו פתח להבנת מצוות יום השבת:

משרשי מצוה זו. שנהיה פנויים מעסקינו לכבוד היום, לקבוע בנפשותינו אמונת חדוש העולם שהיא חבל המושכת כל יסודי הדת. ונזכור ביום אחד בכל שבוע ושבווע שהעולם נברא בששה ימים חלוקים ובשיעוי לא נברא דבר, ובכל יום ויום נבראו ענינים חלוקים להורות על הרצון הפשוט, שלא כדעת המתפלספים הנמאסים לנו בדעתם זה שחושבין לאמר שעם היותו ברוך הוא היה הכל. ובמנוחתו בשביעי זכר לנו בחדושו של עולם, כי כשישבתו בני אדם כולם ביום אחד בשבוע וישאל כל שואל מה עילת זאת המנוחה. ויהיה המענה כי ששת ימים עשה ה' וגו' [שמות כ', י"א] כל אחד יתחזק מתוך כך באמונה האמיתית.

ומלבד זכירת חדוש העולם יש בו זכירת נס מצרים. שהיינו עבדים שם ולא היינו יכולים לנוח בעת חפצנו במנוחה. והאל הצילנו מידם וצונו לנוח בשביעי, ועל כן זכר במשנה תורה זה השורש השני שיש לנו במנוחה. ואמר שם [דברים ה', ט"ו] במצות שבת וזכרת כי עבד היית בארץ מצרים וגו', על כן צוך ה' אלהיך לעשות את יום השבת. (ספר החינוך, מצווה ל"ב, שלא לעשות מלאכה ביום השבת)

כחלק מניסיונותינו לשים לב להשפעה האוניברסלית של ערכי היהדות כדאי לדון גם על נושא השחרור מארץ מצרים. ההשראה הקוסמית של המשפט 'שלח את עמי' ועוד.

שבת וירושלים

מקדש מלך עיר מלוכה
קומי צאי מתוך ההפכה
רב לך שבת בעמק הבכא
והוא יחמל עליך חסלה

לכה דודי לקראת כלה
פני שבת נקבלה

מתוך פסוק לכה דודי שכתב רבי שלמה אלקבץ
הוגש לשרי פסוק זה בחמילת 'קבלת שבת'

שקף מספר 14

אינספור קהילות ברחבי העולם מכניסים את השבת בשירת 'לכה דודי'. בתוך הזמר הנפלא אנו מייחלים לבנין ירושלים:

מקדש מלך עיר מלוכה
קומי צאי מתוך ההפכה
רב לך שבת בעמק הבכא
והוא יחמל עליך חמלה
לכה דודי לקראת כלה
פני שבת נקבלה

מדוע לדעתכם יש קשר בין שבת לירושלים? האם הנושאים שנלמדו בשקפים הקודמים יכולים לתת מבט על הקשר בין השניים?

חורבן וגאולה

ואם לא תשמעו אלי לקדש את יום השבת
ולכלי שאת טשא ונא בשערי ירושלים
יום השבת והשבת את כשערי ירושלים
אריקנות וירושלים (לא תבנה וירושלים יבנה)

אמר רבי יוחנן משום
רבי שמעון בן יוחי אלמלי
משורין ישראל שתי שבתות
כהלכתן מיד נגאליים
(שבת קי"ב)

תלמוד
בשערות
מדרש רבי יוחנן
שני שמות
השבת

שקף מספר 15

כאמור, שיעור זה מתמקד בערכים שיש להם קשר לעיר ירושלים.

ירמיהו הנביא מלמד אותנו כי חורבנה של ירושלים קשור לאי שמירת השבת. מול אמירה זו מבטיחה לנו הגמרא כי אם ישמרו ישראל שתי שבתות מיד הם נגאליים.

להעשרה:

שמות רבה (בשלח) כה, יב: "א"ר לוי: אם משמרים ישראל את השבת כראוי אפילו יום אחד בן דוד בא, למה שהיא שקולה כנגד כל המצות, וכן הוא אומר (תהלים צה): כי הוא

אלוהינו ואנחנו עם מרעיתו וצאן ידו היום אם בקולו תשמעו. א"ר יוחנן: אמר הקב"ה לישראל: אע"פ שנתתי קצבה לקץ שיבא בין עושין תשובה בין שאין עושין בעונתה היא באה, אם עושין תשובה אפילו יום אחד אני מביא אותה שלא בעונתה, הוי היום אם בקולו תשמעו. וכשם שמצינו שעל כל המצות בן דוד בא, על שמירת יום אחד של שבת בן דוד בא, לפי שהשבת שקולה כנגד כל המצות, א"ר אלעזר בר אבינא: מצינו בתורה ובנביאים ובכתובים ששקולה שבת כנגד כל המצות...

שקף מספר 16

הערך האחרון בו נעסוק בשיעור זה הוא כבוד לזקנים.

"מִפְּנֵי שִׁיבָה תִּקְוֶם וְהַדְרַת פְּנֵי זָקֵן וְיִרְאֵת מְאֹלְהִיךָ אֲנִי..." (ויקרא יט לב)

פשוטו של מקרא מדבר בזקן במשמעותו המקובלת כיום – אדם בא בימים. אולם חז"ל, (קידושין, לב, ב), דרשו את הכתובים על החכמים, ואמרו: זקן – נוטריקון, זה קנה חכמה, ופירשוה על חכם בחוכמת התורה.

לדברי איסי בן יהודה – אדם מצווה לעמוד בפני כל מי שיש בו שיבה ואפילו הוא זקן "רשע ועם הארץ", וכן בפני כל חכם תורה;

לדברי התנא קמא – באו "שיבה" ו"זקן" וגילו איש על רעהו שמצווה לעמוד דווקא בפני החכם והוא איש שיבה;

לדברי רבי יוסי הגלילי – באה הדרשה והוציאה הכתוב מפשוטו, ללמד שדווקא החכם שבתורה מצווה להדרו, ואפילו הוא צעיר וחכם.

ההלכה למעשה נפסקה כאיסי בן יהודה, ובלבד שלא יהיה רשע ובעל עבירות.

בספר החינוך אנו מוצאים טעם למצווה זו:

לפי שעקר היות אדם נברא בעולם הוא מפני החכמה, כדי שיכיר בוראו, על כן ראוי לבני אדם לכבד מי שהשיג אותה, ומתוך כך יתעוררו האחרים עליה (ספר החינוך)

מתוך מצווה זו נתעורר לשמוע על חוויות בין-דוריות שעברנו, מבוגרים ששמענו מהם תובנות ועוד.

שקף מספר 17

שקף זה החותם את שיעורינו זה מפיח בנו תקווה לקראת ימי הגאולה, ימים בהם זקנים וילדים יכולים יהיו להסתובב ברחובות ללא פחד וחשש:

כה אמר ה', נגד החשש הב' שחששו פן יגלם דריוש שנית מן הארץ, אמר שעוד ישבו זקנים וזקנות ברחובות ירושלים, והבטיח שיהיה השלום גדול כ"כ עד שגם החלשים שהם הזקנים והילדים ימצאו ברחובות קריה בלי פחד: (מלבי"ם).

בתקווה שנזכה בקרוב לגאולה השלמה!

שקף מספר 18

חופשת 'בין הזמנים'

בשבועיים הקרובים נמשיך לשלוח את המאמרים על פרשיות השבוע ואת פינת הלשון.

מומלץ להמשיך ולשמור על קשר לימודי רציף.

מצגת ירושלים שבלב 5 תישלח

ביום ראשון, ל' אלול 8.8.21

אופשה נאימה!